

УДК 323.21(4776)

DOI: <https://doi.org/10.18524/2308-3255.2024.30.318417>

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ В ЗМІ ВИБОРЧИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ У ПОВОЄННИЙ ЧАС

Андрій Бахметєєв,

викладач кафедри журналістики, реклами та медіакомунікацій
факультету журналістики, реклами та видавничої справи
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
e-mail: andreibahmetev@gmail.com
ORCID iD: 0000-0002-8509-0003

У статті розглядаються особливості висвітлення виборчих процесів у засобах масової інформації України в повоєнний час. Обґрунтовано, що післявоєнний період стає ключовим для відновлення демократичних інститутів і консолідації суспільства, а ЗМІ відіграють у цьому процесі центральну роль. Забезпечення прозорості виборчих процедур, підвищення довіри громадян до виборів та протидія маніпуляціям — основні завдання, що стоять перед сучасними українськими медіа.

Визначено, що особливостями висвітлення виборів у післявоєнний період є боротьба з дезінформацією, протидія спробам політичних маніпуляцій, а також необхідність врахування підвищеної емоційності та вразливості аудиторії. Акцентовано на тому, що значну роль у формуванні громадської думки відіграють соціальні мережі, які стали основним каналом інформації для багатьох українців. Соціальні медіа, з одного боку, відкривають нові можливості для залучення виборців до політичного процесу, але водночас створюють ризики поширення фейкових новин та провокативного контенту.

Особливу увагу приділено проблемі виживання регіональних ЗМІ, які в умовах війни та економічної кризи часто залишаються єдиним джерелом інформації для місцевих громад. Показано, що відновлення та підтримка регіональних медіа є необхідною умовою для забезпечення рівного доступу громадян до інформації про вибори, а також для зміцнення зв'язку між державою та суспільством.

Підсумовано, що медіа у повоєнний час повинні не лише інформувати громадян про перебіг виборів, але й сприяти відновленню довіри до демократичних процесів. Виборчі кампанії стають інструментом не лише політичної боротьби, а й національного об'єднання, і саме ЗМІ мають відіграти важливу роль у цьому процесі. Розвиток етичних стандартів у висвітленні виборів, підтримка регіональних ЗМІ та впровадження механізмів боротьби з дезінформацією є ключовими напрямками для забезпечення прозорості та демократичності виборчих процесів в Україні.

Ключові слова: вибори, політична комунікація, засоби масової інформації, політична свідомість, громадська думка, соціальні медіа.

Актуальність дослідження. Постановка проблеми та її зв'язок із науковими й практичними завданнями.

Сучасне інформаційне суспільство, яке зазнає трансформацій під впливом війни та глобальних викликів, демонструє важливість ЗМІ як ключового інструменту впливу на політичні процеси та взаємодію між владою і громадянами. У післявоєнний період роль медіа у висвітленні виборчих кампаній набуває особливої ваги, адже саме вони стають платформою для відновлення демократичних інститутів, формування суспільної довіри та консолідації суспільства.

Україна, як держава, що перебуває на етапі післявоєнного відновлення, стикається з новими викликами у сфері комунікації та організації виборчих процесів. Вибори, які є наріжним каменем демократичного управління, потребують прозорості, відкритості та широкого висвітлення, що сприятиме зростанню політичної свідомості громадян. Особливу роль у цьому відіграють засоби масової інформації, які мають забезпечувати громадян якісною та достовірною інформацією про виборчий процес.

Останні виборчі кампанії в Україні продемонстрували, що медіа, зокрема соціальні мережі, стали важливим інструментом як мобілізації електорату, так і маніпуляції суспільною думкою. Цифрові платформи, такі як Facebook, Instagram, YouTube, дозволяють політичним силам охоплювати широку аудиторію, створювати нові способи комунікації, але водночас сприяють поширенню фейкових новин та маніпулятивного контенту. Ці виклики потребують детального аналізу та розробки механізмів, які сприятимуть зниженню рівня дезінформації та підвищенню довіри до виборчого процесу.

Особливу увагу необхідно приділити регіональним медіа, які під час війни та післявоєнного періоду опинилися в стані кризи. Вони є важливими джерелами локальної інформації, але потребують підтримки для продовження своєї роботи. Розвиток регіональних медіа є ключовим для забезпечення рівного доступу громадян до інформації про вибори, особливо у віддалених регіонах.

Вивчення особливостей висвітлення виборчих процесів у ЗМІ України у повоєнний час має не лише теоретичне, але й практичне значення. Це дослідження дозволяє зрозуміти, як медіа можуть сприяти відновленню демократичних практик, забезпечити прозорість виборів та посилити роль ЗМІ як основного джерела достовірної інформації у сучасному суспільстві.

Мета та завдання роботи.

Метою роботи є дослідження особливостей висвітлення виборчих процесів у засобах масової інформації України у повоєнний час, а також аналіз ролі ЗМІ у формуванні довіри до виборів та демократичних інституцій.

Для реалізації поставленої мети визначено такі завдання:

- 1) дослідити основні тенденції у висвітленні виборчих кампаній в Україні у післявоєнний період;
- 2) за допомогою компаративного підходу проаналізувати вплив ЗМІ на виборчий процес у повоєнний час порівняно з довоєнним періодом;

- 3) виявити ключові проблеми висвітлення виборчих процесів, зокрема поширення дезінформації та маніпулятивного контенту;
- 4) проаналізувати роль соціальних медіа як каналу інформації про вибори у сучасному українському суспільстві;
- 5) оцінити значення регіональних ЗМІ для забезпечення доступу до інформації та формування довіри до виборчих процесів;
- 6) запропонувати рекомендації щодо вдосконалення роботи ЗМІ у висвітленні виборів для підвищення прозорості та зменшення впливу маніпуляцій.

Методи дослідження.

Системний метод було застосовано для аналізу виборчих процесів як цілісної системи, що включає взаємодію між засобами масової інформації, державними інституціями та громадськістю; структурно-функціональний метод допоміг визначити основні функції ЗМІ у висвітленні виборів, такі як інформування громадян, забезпечення публічності політичних процесів, формування політичної культури та запобігання дезінформації; компаративний метод використовувався для порівняння висвітлення виборчих кампаній у повоєнний період з практиками довоєнного часу, а також для аналізу міжнародного досвіду роботи ЗМІ у подібних умовах; контент-аналіз застосовувався для дослідження матеріалів ЗМІ, повідомлень у соціальних мережах і регіональних медіа, щоб виявити ключові наративи, маніпулятивний контент і рівень об'єктивності в подачі інформації; метод аналізу документів використовувався для вивчення законодавчої бази, яка регулює виборчі процеси та діяльність медіа в Україні, зокрема в аспекті прозорості й відповідальності за поширення недостовірної інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вивчивши бібліографічне підґрунтя даної теми, можемо засвідчити недостатню увагу дослідників до питань специфіки висвітлення виборчих процесів у ЗМІ України в умовах повоєнного періоду. Натомість помітною є зацікавленість науковців у загальних аспектах інформаційної безпеки, протидії дезінформації та маніпуляціям у медіапросторі. Частина досліджень фокусується на ролі соціальних мереж у формуванні політичних наративів і впливі на виборчу поведінку громадян. Однак глибокі дослідження саме щодо специфіки повоєнного контексту вітчизняних медіа є поодинокими й потребують подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження.

На сьогоднішній день, в умовах воєнного стану, все більше науковців та політиків різних рівнів задаються питанням, яким саме чином будуть проведені парламентські або інші виборчі кампанії національного/регіонального рівнів після війни, в умовах коли частина території України знаходилась в окупації, сотні населених пунктів знищено, а мільйони українців знаходиться за кордоном та яку роль буде відігравати ЗМІ у висвітленні цих самих виборчих кампаній. Очевидним залишаєть-

ся той факт, що навіть в умовах війни, питання підготовки та власне проведення виборів усіх рівнів, у післявоєнний час потребує системної підготовки вже сьогодні.

Перш ніж перейти до особливостей висвітлення виборчих процесів в ЗМІ у повоєнний час, поговоримо про основні проблеми з якими може зіткнутись діюча влада в питанні підготовки та проведенні виборчих кампаній.

До переліку основних викликів, які сьогодні в край гостро стоять перед науковцями та представниками влади в питанні проведення майбутніх виборів, є визначення основних чинників формування електоральної поведінки, для того, аби запобігти формуванню комплексних проблем під час кампаній: окреслити настрої післявоєнного електорату, характери нових висуванців, нових політичних рухів, оновлення старих кампаній нинішніх популярних та забутих політичних сил.

Додатково, гостро буде стояти проблема організаційного характеру виборів: організація роботи виборчих дільниць, актуалізація виборчого реєстру та гарантування безпеки. Питання безпеки на виборах гостро стоїть не лише якщо вибори будуть проводити під час війни, а й після, так як в країні все ще будуть представники проросійської влади або проросійсько налаштований електорат, який може спробувати зірвати виборчий процес.

Очевидним є той факт, що вкрай важко буде організувати та провести вибори на територіях які були тимчасово окуповані російською федерацією, а саме в Криму та окупованих нині територій Донецької і Луганської областей, де планують запровадити виборний мораторій до 2030 року [4]. Це все обумовлено тим, що більша частина населення цих територій мають проросійські настрої та можуть відверто саботувати проведення виборів, або що ще гірше, обрані на виборах кандидати, маючи антиукраїнські настрої, будуть вести політику, яка у майбутньому може призвести до чергової дестабілізації ситуації в регіоні.

Проведення виборчих кампаній на територіях які були тимчасово окуповані поставить перед діючою владою виклики, вирішити які можна буде двома шляхами: введення виборчого мораторію на цих територіях до моменту, поки кількість проукраїнсько налаштованого суспільства значно зростає, а у представників громадськості буде чіткий запит, готовність вступати в діалог з центральною владою та гостра потреба в проведенні виборів з метою представлення інтересів відповідних територіальних громад.

Введення мораторію може також погіршити соціально-політичну ситуацію в тих регіонах, де його буде введено. Представники уряду, громадськості та політики ще до початку повномасштабного вторгнення задавались питанням, яким чином правильно вибудувати діалог з людьми з тимчасово окупованих територій [2]. Дійсно, є велика вірогідність того, що частина людей залишиться в Україні і навіть не дивлячись на свої проросійські погляди, захоче залишитись громадянином України. З цими людьми потрібно буде говорити, будувати діалог та проводити політики реінтеграції людей з проросійського суспільства в українське [5]. Якщо політику реінте-

грації буде проведено не правильно, це може погіршити ситуацію та в майбутньому може створити додатковий стимул, для посилення проросійських настроїв.

Не менш важливою зміною яку обговорювали ще до початку повномасштабного вторгнення, було питання щодо зменшення кількості народних депутатів України, враховуючи той факт, що перепис населення не проводиться з 2001 року [3], офіційні статистичні дані є неактуальними, а поточна кількість депутатів ВРУ є надмірною і потребує скорочення [1]. На сьогоднішній день питання залишається відкритим, але крім перепису населення, додалось питання актуалізації реєстру виборців через величезну кількість внутрішньо переміщених осіб, частина з яких досі не зареєстрована за місцем проживання, про що ми вже зазначали вище.

Не менш важливою зміною яку обговорювали ще до початку повномасштабного вторгнення, було питання щодо зменшення кількості народних депутатів України, враховуючи той факт, що перепис населення не проводиться з 2001 року [3], офіційні статистичні дані є неактуальними, а поточна кількість депутатів ВРУ є надмірною і потребує скорочення [1]. На сьогоднішній день питання залишається відкритим, але крім перепису населення, додалось питання актуалізації реєстру виборців через величезну кількість внутрішньо переміщених осіб, частина з яких досі не зареєстрована за місцем проживання, про що ми вже зазначали вище.

Очевидно, що вибори у повоєнний час стають важливим інструментом відновлення демократії, формування довіри до інститутів влади та інтеграції різних верств населення у єдине суспільне поле. У цьому контексті саме засоби масової інформації відіграють ключову роль, адже саме вони забезпечують прозорість, об'єктивність та загальнодоступність інформації про вибори.

Однак повоєнний час характеризується низкою унікальних особливостей, які впливають як на самі виборчі процеси, так і на їх висвітлення у медіа.

Виборчі процеси є основою демократичного розвитку держави, а післявоєнний час робить їх ще важливішими для відновлення політичної стабільності, консолідації суспільства та зміцнення державних інституцій. У цей період вибори виконують не лише функцію формування представницької влади, але й стають своєрідним маркером здатності держави гарантувати права громадян та забезпечити прозорість демократичних процедур. Засоби масової інформації відіграють ключову роль у цьому процесі. Вони не лише інформують громадян про перебіг виборів, але й формують суспільне ставлення до виборчих процедур, підвищують довіру до їх результатів і сприяють розвитку політичної культури [7].

Повоєнний період для України супроводжується значними викликами, серед яких руйнування інфраструктури, соціальна поляризація, втрата довіри до інститутів влади та розрив комунікації між регіонами. У цьому контексті ЗМІ стають критично важливим інструментом, здатним зміцнити демократичні інституції через прозоре і об'єктивне висвітлення виборчих процесів. Особливу увагу потрібно приділити створенню умов для підвищення довіри до виборів, оскільки цей аспект є фундаментальним для від-

новлення державності після війни. Виборці повинні бути впевнені, що їхній голос враховується, а процес волевиявлення відповідає принципам чесності й прозорості.

Засоби масової інформації в Україні сьогодні стикаються з низкою викликів, серед яких найважливішими є боротьба з дезінформацією, запобігання маніпуляціям з боку політичних сил та підтримка регіональних медіа, які у багатьох випадках перебувають на межі зникнення. Маніпуляції нових політичних партій і лідерів за допомогою медіа є особливою проблемою. У післявоєнний час, коли суспільство перебуває у стані підвищеної емоційності, такі маніпуляції можуть значно послабити довіру до виборчого процесу та поглибити розкол у суспільстві.

Однією з головних проблем є використання медіа як інструменту дестабілізації. Політичні сили можуть намагатися впливати на електорат через поширення неправдивої або маніпулятивної інформації, створення фейкових наративів та дискредитацію опонентів. Це особливо небезпечно у поствоєнний час, коли електоральна аудиторія є вразливою до будь-яких спроб політичного тиску через інформаційний простір. Тому ЗМІ мають виконувати роль незалежного арбітра, забезпечуючи об'єктивне та збалансоване висвітлення виборчих процесів.

Підвищення довіри до виборів у таких умовах вимагає системного підходу до роботи з інформацією. По-перше, необхідно створити ефективні механізми перевірки фактів, які дозволять оперативно реагувати на появу фейків і дезінформації. Це може бути досягнуто через розвиток незалежних фактчекінгових платформ, які співпрацюватимуть із журналістами, експертами та громадськими організаціями. По-друге, важливо розвивати інституційну спроможність ЗМІ забезпечувати об'єктивність у подачі новин. У цьому контексті значну роль відіграє навчання журналістів, особливо у регіонах, де медіа часто не мають достатніх ресурсів для роботи у відповідності до стандартів професійної етики [8].

Регіональні ЗМІ сьогодні перебувають у стані кризи. Багато видань припинили свою діяльність через економічні труднощі, а ті, що залишилися, часто не мають технічних чи кадрових можливостей для повноцінного висвітлення подій. Це особливо тривожно, оскільки саме регіональні ЗМІ забезпечують доступ до інформації для значної частини населення, особливо у віддалених населених пунктах. Крім того, вони є важливим каналом комунікації між місцевими громадами та державними інституціями, що особливо важливо у період виборів.

Підтримка регіональних ЗМІ є необхідною умовою для забезпечення прозорості виборчих процесів. Для цього потрібно розробити державні програми фінансування та технічної допомоги таким медіа. Одним із можливих кроків може стати створення мережі регіональних медіацентрів, які надаватимуть місцевим журналістам доступ до технічних ресурсів і навчання. Це дозволить не лише зберегти існуючі регіональні ЗМІ, але й підвищити їхню якість та конкурентоспроможність [6].

Також важливим аспектом є зменшення впливу політичних партій на редакційну політику ЗМІ. У багатьох випадках регіональні медіа стають залежними від місцевих

політичних еліт, що обмежує їхню здатність до об'єктивного висвітлення виборчих процесів. Для вирішення цієї проблеми необхідно посилити законодавче регулювання щодо прозорості фінансування медіа та забезпечення редакційної незалежності.

Соціальні мережі також відіграють ключову роль у висвітленні виборів. Вони стали основним джерелом інформації для багатьох громадян, особливо молоді. Це створює як можливості, так і загрози для виборчого процесу. З одного боку, соціальні мережі дозволяють оперативно поширювати інформацію та залучати громадян до обговорення виборчих питань. З іншого боку, вони є платформою для поширення маніпулятивного контенту, фейків і політичної реклами, яка не завжди відповідає нормам прозорості.

Тому важливо розробити механізми регулювання контенту у соціальних мережах, які дозволять запобігти поширенню дезінформації. Це може включати як співпрацю з платформами, так і створення національних регуляторних органів, які контролюватимуть дотримання стандартів прозорості політичної реклами. Крім того, необхідно розвивати медіаграмотність серед населення, щоб громадяни могли критично оцінювати інформацію, яку отримують через соціальні мережі.

У післявоєнний період роль ЗМІ виходить за рамки звичайного інформування. Вони стають інструментом консолідації суспільства, формування довіри до виборів та державних інституцій. Для цього необхідно забезпечити незалежність ЗМІ, підтримувати їх фінансово і технічно, а також сприяти розвитку регіональних медіа. Тільки так можна досягти прозорості виборчого процесу і гарантувати його відповідність демократичним стандартам.

Робота ЗМІ у повоєнний час має бути спрямована на подолання інформаційних розривів між регіонами, створення умов для відкритого обговорення виборчих питань і забезпечення об'єктивного висвітлення діяльності всіх учасників виборчого процесу. Це не лише зміцнить довіру громадян до виборів, але й стане важливим кроком на шляху до відновлення української державності та демократії.

Висновки та перспективи дослідження.

Висвітлення виборчих процесів у ЗМІ в повоєнний час є ключовим елементом відновлення довіри до демократичних інституцій та забезпечення прозорості виборів. Основні виклики полягають у боротьбі з дезінформацією, зменшенні маніпуляцій і підтримці регіональних медіа, які є важливими каналами комунікації. Необхідно створити ефективні механізми перевірки інформації, сприяти розвитку незалежних медіа та регулювати політичний контент у соціальних мережах. Успішне подолання цих викликів стане важливим кроком на шляху до консолідації суспільства і зміцнення демократії в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Законопроект щодо зменшення кількості народних депутатів до 300 готовий для розгляду, — Олександр Корнієнко. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Тор-повуна/219013.html> (дата звернення: 14.11.2024).
2. Колодяжная Д. Як побудувати діалог між людьми, які живуть по різні боки фронту? *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28215834.html> (дата звернення: 14.11.2024).
3. Марусик Т. Всеукраїнський перепис населення: мовний аспект. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24498198.html> (дата звернення: 14.11.2024).
4. Стешенко А. Повоєнні вибори: коли та за якими правилами? *LB.ua*. URL: https://lb.ua/news/2023/03/27/550073_povoieni_vibori_koli_yakimi.html (дата звернення: 14.11.2024).
5. УКРІнформ. Максимально швидка реінтеграція: в уряді розповіли про підготовку стратегії для деокупованих територій. *УкрІнформ* — актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3846174-maksimalno-vidka-reintegracia-v-uradi-rozpozvili-pro-pidgotovku-strategii-dla-deokupovanih-teritorij.html> (дата звернення: 14.11.2024).
6. Bimber B. *Information and American Democracy: Technology in the Evolution of Political Power*. Cambridge University Press. URL: https://www.researchgate.net/publication/231381857_Information_and_American_Democracy_Technology_in_the_Evolution_of_Political_Power (дата звернення: 14.11.2024).
7. McNair B. *An Introduction to Political Communication*. Routledge. URL: https://www.perlego.com/book/1561330/an-introduction-to-political-communication-pdf?utm_source=google&utm_medium=cpc&campaignid=20933451054&adgroupid=162926082692&gad_source=1&gbraid=0AAAAADN2nNjxJ3RiMC_uYE_j4CqgZ-p-u&gclid=Cj0KCCQiAs5i8BhDmARIsAGE4xHwfzGa4Oqq2Oi2DNI0gyHcdVJxd5kn_kyH0etinqZOBG5THeHjy2ZoaAoPzEALw_wcB (дата звернення: 14.11.2024).
8. Ward S. *Social Media and Politics: An Introduction*. Oxford University Press, 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/322273564_Social_Media_and_Politics (дата звернення: 14.11.2024).

UDC 323.21(4776)

DOI: <https://doi.org/10.18524/2308-3255.2024.30.318417>

FEATURES OF MEDIA COVERAGE OF ELECTORAL PROCESSES IN UKRAINE IN THE POST-WAR PERIOD

Andriy Bakhmetyev,

Lecturer at the Department of Journalism, Advertising and Media Communications
Faculty of Journalism, Advertising, and Publishing
Odesa I. I. Mechnikov National University
e-mail: andreibahmetev@gmail.com
ORCID iD: 0000-0002-8509-0003

The article examines the features of coverage of election processes in the mass media of Ukraine in the post-war period. It is substantiated that the post-war period is becoming key for the restoration of democratic institutions and the consolidation of society, and the media play a central role in this process. Ensuring the transparency of election procedures, increasing citizens' trust in elections, and counteracting manipulation are the main tasks facing modern Ukrainian media.

It is determined that the features of coverage of elections in the post-war period are the fight against disinformation, countering attempts at political manipulation, as well as the need to take into account the increased emotionality and vulnerability of the audience. It is emphasized that a significant role in the formation of public opinion is played by social networks, which have become the main channel of information for many Ukrainians. Social media, on the one hand, open up new opportunities for involving voters in the political process, but at the same time create risks of spreading fake news and provocative content.

Particular attention is paid to the problem of the survival of regional media, which in conditions of war and economic crisis often remain the only source of information for local communities. It is shown that the restoration and support of regional media is a necessary condition for ensuring equal access of citizens to information about elections, as well as for strengthening the connection between the state and society.

It is concluded that the media in the post-war period should not only inform citizens about the course of elections, but also contribute to the restoration of trust in democratic processes. Election campaigns become an instrument not only of political struggle, but also of national unification, and it is the media that should play an important role in this process. The development of ethical standards in election coverage, support for regional media and the introduction of mechanisms to combat disinformation are key areas for ensuring transparency and democracy of electoral processes in Ukraine.

Keywords: elections, political communication, mass media, political consciousness, public opinion, social media.

REFERENCES:

1. The bill on reducing the number of people's deputies to 300 is ready for consideration, — Oleksandr Kornienko. Official portal of the Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Top-novyna/219013.html> (accessed: 14.11.2024) [in Ukrainian].
2. Kolodyazhnaya, D. How to build a dialogue between people living on different sides of the front? Radio Liberty. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28215834.html> (accessed: 14.11.2024) [in Ukrainian].
3. Marusyk, T. All-Ukrainian population census: language aspect. Radio Liberty. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24498198.html> (accessed: 14.11.2024) [in Ukrainian].
4. Steshenko, A. Post-war elections: when and by what rules? LB.ua. URL: https://lb.ua/news/2023/03/27/550073_povoieni_vibori_koli_yakimi.html (accessed: 14.11.2024) [in Ukrainian].
5. UKRInform. Maximum rapid reintegration: the government spoke about the preparation of a strategy for the deoccupied territories. Ukrinform — current news from Ukraine and the world. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3846174-maksimalno-svidka-reintegracia-v-uradi-rozpovili-pro-pidgotovku-strategii-dla-deokupovanih-teritorij.html> (accessed: 14.11.2024) [in Ukrainian].
6. Bimber, B. Information and American Democracy: Technology in the Evolution of Political Power. Cambridge University Press. URL: https://www.researchgate.net/publication/231381857_Information_and_American_Democracy_Technology_in_the_Evolution_of_Political_Power (accessed: 14.11.2024).
7. McNair, B. An Introduction to Political Communication. Routledge. URL: https://www.perlego.com/book/1561330/an-introduction-to-political-communication-pdf?utm_source=google&utm_medium=cpc&campaignid=20933451054&adgroupid=162926082692&gad_source=1&gbraid=0AAAAADN2nNjxJ3RiMC_uYE_j4CqgZ-p-u&gclid=Cj0KCQiAs5i8BhDmARIsAGE4xHwfzGa4Oqq2Oi2DNI0gyHcdVJxd5kn_kyH0etinqZOBG5THeHjy2ZoaAoPzEALw_wcB (accessed 14.11.2024).
8. Ward, S. Social Media and Politics: An Introduction. Oxford University Press, 2018. URL: https://www.researchgate.net/publication/322273564_Social_Media_and_Politics (accessed 14.11.2024).